

**LEGE Nr. 164 din 7 aprilie 2001\*\*\*** Republicată  
privind pensiile militare de stat

*Text în vigoare începând cu data de 16 ianuarie 2009*

*Textul Legii nr. 164/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 748 din 14 octombrie 2002, a fost actualizat în baza actelor normative modificatoare, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 16 ianuarie 2009:*

- *Hotărârea Guvernului nr. 1006/2003;*
- *Legea nr. 479/2003;*
- *Hotărârea Guvernului nr. 1383/2003;*
- *Legea nr. 555/2003;*
- *Hotărârea Guvernului nr. 263/2004;*
- *Hotărârea Guvernului nr. 808/2004;*
- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2004;*
- *Legea nr. 90/2007;*
- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2007;*
- *Legea nr. 14/2008;*
- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 230/2008\*, declarată neconstituțională prin Decizia Curții Constituționale nr. 82/2009;*
- *Decizia Curții Constituționale nr. 82/2009.*

*Actele normative marcate cu asterisc (\*) sunt în prezent modificate, abrogate sau respinse și modificările efectuate prin aceste acte normative asupra Legii nr. 164/2001, republicată, nu mai sunt de actualitate.*

**NOTĂ:**

*În textul actualizat, toate sumele exprimate anterior în lei vechi au fost transformate în lei noi.*

**CAP. 1**

**Dispoziții generale**

**ART. 1**

(1) Dreptul la pensii și asigurări sociale pentru cadrele militare este garantat de stat și se exercită în condițiile prezentei legi.

(2) Principiile generale prevăzute la art. 2 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale se aplică în mod corespunzător și pensiilor militare de stat, exceptând situațiile în care prin prezenta lege se dispune altfel.

**ART. 2**

Sistemul pensiilor militare de stat și asigurărilor sociale din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale acoperă riscurile activității militare, precum și pierderile de venituri datorate invalidității, bătrâneții și decesului.

**ART. 3**

De prevederile prezentei legi beneficiază cadrele militare în activitate, în rezervă sau în retragere, denumite în continuare cadre militare, precum și urmașii acestora.

**ART. 4**

În sistemul pensiilor militare de stat și asigurărilor sociale din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale se acordă următoarele prestații:

- a) pensii militare de stat;
- b) alte drepturi de asigurări sociale stabilite prin legi sau prin hotărâri ale Guvernului, pe baza dispozițiilor legale aplicabile în sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

#### ART. 5

(1) Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne și Serviciul Român de Informații asigură aplicarea reglementărilor referitoare la pensiile militare de stat și alte drepturi de asigurări sociale ale militarilor, exercită controlul aplicării acestora și inițiază propuneri de acte normative în domeniu.

(2) Fondurile necesare pentru plata pensiilor militare de stat și a altor drepturi de asigurări sociale se asigură de la bugetul de stat prin bugetele instituțiilor prevăzute la alin. (1).

(3) Administrarea și controlul gestionării fondurilor se realizează prin organe specializate, constituite la nivelul instituțiilor prevăzute la alin. (1).

#### ART. 6

Cadrele militare pot beneficia de o singură pensie militară de stat.

#### ART. 7

(1) Drepturile de pensii sunt imprescriptibile și nu pot fi cedate total sau parțial.

(2) Plata prestațiilor prevăzute la art. 4 se supune termenului general de prescripție, conform legii.

(3) Obligațiile și prestațiile de asigurări sociale se achită în monedă națională.

#### ART. 8

Cadrele militare se pot asigura și la instituțiile private de asigurări sociale în condițiile prevăzute de lege.

#### ART. 9\*)

(1) Condițiile de muncă în care se desfășoară activitatea cadrelor militare pot fi:

- a) normale;
- b) deosebite;
- c) speciale.

(2) Reglementările privind locurile de muncă și activitățile cu condiții deosebite și speciale stabilite pentru sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale se aplică și cadrelor militare care își desfășoară activitatea în condiții similare.

(3) Locurile de muncă și activitățile cu condiții deosebite și speciale, specifice pentru cadrele militare\*\*), se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, pe baza propunerilor instituțiilor din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale.

(4) Hotărârea Guvernului prevăzută la alin. (3) va fi adoptată în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5) *Prevederile alin. (1) - (3) sunt aplicabile, după caz, și cadrelor militare trecute în rezervă/retragere până la data intrării în vigoare a prezentei legi.*

-----  
\*) 1. Până la modificarea efectuată prin articolul unic pct. 1 din Legea nr. 14/2008, art. 9 alin. (5) avea următorul cuprins:

*"(5) Prevederile alin. (1) - (3) sunt aplicabile, după caz, și cadrelor militare care aveau calitatea de pensionar militar la data intrării în vigoare a prezentei legi."*

2. Reproducem mai jos prevederile art. II din Legea nr. 90/2007:

## *"ART. II*

*Drepturile de pensie recalculate conform art. 9 alin. (5) din Legea nr. 164/2001 privind pensiile militare de stat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu completările aduse prin prezenta lege, se acordă și se plătesc de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în termenul legal de prescripție."*

*\*\*)* A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.294/2001 privind stabilirea locurilor de muncă și activităților cu condiții deosebite, condiții speciale și alte condiții, specifice pentru cadrele militare în activitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 849 din 29 decembrie 2001.

## CAP. 2

### Pensii militare de stat

## ART. 10

Sistemul pensiilor militare de stat cuprinde:

- a) pensia de serviciu;
- b) pensia de invaliditate;
- c) pensia de urmaș.

## SECȚIUNEA 1

### Pensia de serviciu

## ART. 11

Pensia de serviciu poate fi:

- a) pentru limită de vârstă;
- b) anticipată;
- c) anticipată parțială.

## ART. 12

*Au dreptul la pensie de serviciu pentru limită de vârstă cadrele militare în activitate care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:*

- a) vârsta de 55 de ani;*
- b) vechime minimă în serviciu de 25 de ani, din care efectiv ca militar 15 ani.*

## ART. 13

Au dreptul la pensie de serviciu anticipată cadrele militare în activitate care îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute la art. 12 lit. b) și se află în una dintre următoarele situații:

a) au împlinit vârsta de 50 de ani și sunt trecute în rezervă ca urmare a împlinirii limitei de vârstă în grad prevăzută de Legea nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare sau ca urmare a reorganizării unor unități și a reducerii unor funcții din statele de organizare, precum și pentru alte motive sau nevoi ale instituțiilor din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale;

b) sunt trecute în rezervă sau direct în retragere ca urmare a clasării ca inapt sau apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară.

## ART. 14

(1) Au dreptul la pensie de serviciu anticipată parțială cadrele militare în activitate, indiferent de vârstă, care au o vechime efectivă în serviciu de minimum 20 de ani, dintre care cel puțin 10 ani ca militar, și care se află în una dintre următoarele situații:

a) sunt trecute în rezervă ca urmare a împlinirii limitei de vârstă în grad prevăzută de Legea nr. 80/1995 sau ca urmare a reorganizării unor unități și a reducerii unor funcții din statele de organizare, precum și pentru alte motive sau nevoi ale instituțiilor din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale;

b) sunt trecute în rezervă sau direct în retragere ca urmare a clasării ca inapt sau apt limitat pentru serviciul militar de către comisiile de expertiză medico-militară.

(2) Cuantumul pensiei anticipate parțiale pentru cadrele militare în activitate prevăzute la alin. (1) se calculează proporțional cu numărul anilor de serviciu.

#### ART. 15

*Cadrele militare care la data trecerii în rezervă nu îndeplinesc condițiile de acordare a unei pensii, dar au o vechime efectivă ca militar de cel puțin 15 ani, beneficiază de pensie militară de stat la împlinirea vârstei de 55 de ani, proporțional cu numărul anilor de serviciu militar.*

#### ART. 16

(1) *Cadrele militare în activitate care se află în una dintre situațiile prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. b) sau c) beneficiază de pensie de serviciu anticipată sau anticipată parțială, astfel:*

*a) la împlinirea vârstei de 50 de ani, dacă și-au desfășurat activitatea în condiții de muncă deosebite cel puțin 20 de ani efectiv, din care cel puțin 10 ani efectiv ca militar;*

*b) la împlinirea vârstei de 45 de ani, dacă și-au desfășurat activitatea în condiții de muncă speciale cel puțin 15 ani efectiv, din care cel puțin 10 ani efectiv ca militar.*

(2) Cadrele militare în activitate care au o vechime efectivă în serviciu de 20 de ani în calitate de personal navigant pe aeronave de vânătoare, vânătoare-bombardament și cercetare, supersonice, precum și scafandrii beneficiază de pensie de serviciu anticipată sau anticipată parțială la cerere, indiferent de vârstă, dacă au o vechime de cel puțin 10 ani efectiv ca militar.

#### ART. 17

Vechimea în serviciu care se ia în considerare la stabilirea pensiei este perioada în care o persoană s-a aflat în una dintre următoarele situații:

a) a avut calitatea de cadru militar în activitate;

b) a îndeplinit serviciul militar ca militar în termen, militar cu termen redus, elev sau student al unei instituții militare de învățământ pentru formarea cadrelor militare;

c) a fost concentrată sau mobilizată ca rezervist;

d) a fost în captivitate;

*e) a avut calitatea de funcționar public cu statut special, în instituțiile din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională.*

#### ART. 18

(1) Dovada privind vechimea în serviciul militar și celelalte elemente necesare în vederea stabilirii pensiei se face cu fișa de pensie întocmită pe baza datelor din fișa matricolă sau din alte documente legale.

(2) Dovada privind vechimea în serviciu, prestat în altă calitate decât cea de militar, se face cu carnetul de muncă sau cu alte acte pe baza cărora se face pensionarea potrivit Legii nr. 19/2000.

#### ART. 19

În cazul în care din însumarea perioadelor de vechime în serviciu rezultă fracțiuni de cel puțin 6 luni, acestea se întregesc la un an, iar cele mai mici se neglijează.

#### ART. 20

(1) Între sistemul pensiilor militare de stat și sistemul public de pensii se recunosc reciproc perioadele de vechime în serviciu, respectiv stagiile de cotizare, în vederea deschiderii dreptului la pensie și a altor drepturi de asigurări sociale.

(2) În situația prevăzută la alin. (1) pensia militară de stat se stabilește doar pentru perioadele de vechime în serviciu.

(3) Perioadele de vechime în serviciu prevăzute la art. 17, care sunt recunoscute ca perioade de contribuție în sistemul public de pensii, se au în vedere la stabilirea pensiei în unul dintre cele două sisteme.

#### ART. 20<sup>1</sup>

*Pentru cadrele militare care nu îndeplinesc condițiile de pensionare prevăzute la art. 15, la acordarea pensiei militare de stat se va respecta principiul potrivit căruia deschiderea dreptului la pensie se efectuează mai întâi de ultimul sistem în care cel în cauză a fost asigurat.*

#### ART. 21

(1) Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este solda lunară brută avută în ultima lună de activitate, care include solda de grad corespunzătoare la data trecerii în rezervă.

(2) În cazul în care au avut loc modificări ale soldelor de funcție în ultimele 6 luni de activitate, baza de calcul o constituie media soldelor lunare brute din această perioadă, mai puțin solda de grad. La media obținută se adaugă solda de grad prevăzută la alin. (1).

(3) *În cazul în care modificările prevăzute la alin. (2) au fost determinate ca urmare a modificărilor actelor normative incidente, se aplică prevederile alin. (1).*

(4) *Pentru cadrele militare pensionate în condițiile art. 15 și art. 31 alin. (2), baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este cea prevăzută la alin. (1), actualizată la data deschiderii dreptului la pensie.*

#### ART. 22

Pensia de serviciu pentru limită de vârstă și pensia anticipată se determină în procente din baza de calcul, astfel:

- a) pentru activitatea desfășurată în condiții normale, 60%;
- b) pentru activitatea desfășurată în condiții deosebite, 62%;
- c) pentru activitatea desfășurată în condiții speciale, 64% .

#### ART. 23

(1) Procentele corespunzătoare pentru activitatea desfășurată în condiții deosebite sau speciale se acordă cadrelor militare care au lucrat efectiv cel puțin 20 de ani în condiții deosebite sau 15 ani în condiții speciale. Dacă au lucrat mai puțin, la procentele corespunzătoare activității desfășurate în condiții normale se acordă un spor proporțional cu timpul efectiv lucrat în condiții speciale sau deosebite.

(2) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1), la stabilirea pensiei se ia în calcul, pentru fiecare an lucrat în asemenea condiții:

- a) 1 an și 3 luni în cazul celor care și-au desfășurat activitatea în condiții deosebite;
- b) 1 an și 6 luni în cazul celor care și-au desfășurat activitatea în condiții speciale;
- c) 2 ani în situație de război sau în alte condiții prevăzute prin hotărâre a Guvernului.

#### ART. 24

*(1) Cadrele militare care au o vechime în serviciu mai mare de 25 de ani beneficiază, pentru fiecare an în plus, de un spor la pensie de 2% din baza de calcul folosită la stabilirea/actualizarea pensiei.*

(2) Prevederile alin. (1) se aplică de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, pentru pensiile militare aflate în plată la această dată, la prima actualizare, conform art. 48 alin. (1) lit. a).

#### ART. 25

Pensia militară de stat stabilită și actualizată în condițiile prezentei legi nu poate fi mai mare decât baza de calcul avută în vedere la stabilirea/actualizarea pensiei.

#### ART. 26

(1) Persoanele care beneficiază de pensie militară de serviciu pot fi încadrate în muncă, pe durată nedeterminată sau pe durată determinată, după caz, inclusiv în sectorul public, beneficiind de drepturile salariale corespunzătoare funcției în care sunt încadrate, inclusiv de sporul de vechime corespunzător vechimii în muncă, dobândite până la data pensionării.

(2) Persoanele prevăzute la alin. (1) pot cumula pensia cu veniturile realizate, indiferent de nivelul veniturilor respective.

### SECȚIUNEA a 2-a

#### Pensia de invaliditate

#### ART. 27

Au dreptul la pensie de invaliditate cadrele militare care și-au pierdut total sau cel puțin jumătate din capacitatea de muncă datorită:

a) producerii unor accidente în timpul și din cauza serviciului, accidentelor asimilate acestora conform legii, bolilor contractate în timpul și din cauza îndeplinirii serviciului militar și tuberculozei;

b) accidentelor sau bolilor care nu au legătură cu îndeplinirea serviciului militar.

#### ART. 28

Pensia de invaliditate se determină în raport cu gradul de pierdere a capacității de muncă, astfel:

a) invaliditatea de gradul I, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, precum și afectarea capacității de autoservire, necesitând îngrijire sau supraveghere permanentă din partea altei persoane;

b) invaliditatea de gradul II, caracterizată prin pierderea totală a capacității de muncă, cu posibilitatea invalidului de a se autoservi fără ajutorul altei persoane;

c) invaliditatea de gradul III, caracterizată prin pierderea a cel puțin jumătate din capacitatea de muncă, invalidul putând să presteze o activitate profesională după trecerea sa în rezervă.

#### ART. 29

Criteriile și normele pe baza cărora se face încadrarea în gradele I, II și III de invaliditate se aprobă prin ordin comun al conducătorilor instituțiilor prevăzute la art. 5 alin. (1), cu avizul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și al Ministerului Sănătății și Familiei.

#### ART. 30

(1) Încadrarea în grad de invaliditate se face de comisii de expertiză medico-militară. Constituirea, organizarea, funcționarea și atribuțiile comisiilor de expertiză medico-militară se stabilesc prin regulament comun, aprobat de ministrul apărării naționale, ministrul de interne și directorul Serviciului Român de Informații.

(2) Comisiile de expertiză medico-militară de pe lângă spitalele militare emit decizii medicale de încadrare într-un grad de invaliditate, care vor fi avizate de Comisia Centrală de Expertiză

Medico-Militară a Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne sau Serviciului Român de Informații, după caz.

(3) Împotriva deciziilor medicale emise în condițiile alin. (2) se poate face contestație, în termen de 30 de zile de la comunicare, la Comisia Centrală de Expertiză Medico-Militară.

(4) Termenul de rezolvare a contestațiilor este de 30 de zile de la data înregistrării.

(5) Deciziile comisiilor centrale de expertiză medico-militară, date în soluționarea contestațiilor prevăzute la alin. (3), pot fi contestate la instanțele judecătorești competente, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(6) Deciziile medicale de încadrare sau de neîncadrare în grade de invaliditate, necontestate în termen, rămân definitive.

#### ART. 31

(1) Cadrele militare în activitate care și-au pierdut capacitatea de muncă datorită unor accidente sau unor boli care nu au legătură cu îndeplinirea serviciului militar beneficiază de pensia de invaliditate numai dacă îndeplinesc cel puțin jumătate din condițiile de vechime în serviciu, în raport cu vârsta, după cum urmează:

Vârsta cadrului militar în momentul ivirii invalidității	Vechimea în serviciu realizată anterior ivirii invalidității (ani)
sub 25 de ani	5
25 - 31 de ani	8
31 - 37 de ani	11
37 - 43 de ani	14
43 - 49 de ani	18
49 - 55 de ani	22
peste 55 de ani	25

(2) Au dreptul la pensie militară de invaliditate și cei care la data ivirii invalidității nu mai aveau calitatea de cadru militar în activitate, dar îndeplinesc condiția de vechime în serviciu prevăzută la alin. (1).

#### ART. 32

În cazul în care invaliditatea s-a ivit ca urmare a unui accident în timpul și din cauza serviciului sau a unui accident asimilat acestuia, a unor boli contractate în timpul și din cauza îndeplinirii serviciului militar sau tuberculozei, pensia de invaliditate se acordă indiferent de vechimea în serviciu.

#### ART. 33

(1) Cuantumul pensiei de invaliditate se stabilește proporțional cu numărul anilor de serviciu, conform prevederilor art. 22 - 24.

(2) La suma procentelor convenite pentru vechimea în serviciu efectiv realizată se adaugă, pentru fiecare an potențial, până la realizarea vechimii complete, următoarele procente:

- 1% pentru invaliditate de gradul I;
- 0,8% pentru invaliditate de gradul II;
- 0,6% pentru invaliditate de gradul III.

(3) Cuantumul pensiei de invaliditate stabilit în condițiile alin. (1), pentru cazurile prevăzute la art. 31, va fi diminuat după cum urmează:

- cu 10% pentru gradul I de invaliditate;
- cu 15% pentru gradul II de invaliditate;

c) cu 20% pentru gradul III de invaliditate.

#### ART. 34

Pensionarii încadrați în gradul I de invaliditate au dreptul la o indemnizație de însoțitor, în afara pensiei, în cuantumul stabilit pentru această categorie în sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

#### ART. 35

(1) Pensionarii de invaliditate sunt supuși revizuirii medicale la intervale de 6 - 12 luni, la termenele stabilite de comisiile de expertiză medico-militară.

(2) După fiecare revizuire comisiile de expertiză medico-militară emit o nouă decizie medicală prin care se stabilește, după caz:

a) menținerea în același grad de invaliditate;

b) încadrarea în alt grad de invaliditate;

c) încetarea calității de pensionar de invaliditate ca urmare a redobândirii capacității de muncă.

(3) Dreptul la pensie de invaliditate se modifică sau încetează începând cu luna următoare celei în care s-a emis decizia de revizuire medicală.

(4) Neprezentarea la revizuirea medicală atrage suspendarea plății pensiei începând cu luna următoare celei în care era prevăzută revizuirea medicală.

(5) Revizuirea medicală periodică se poate face și la cererea pensionarilor, dacă starea sănătății lor s-a îmbunătățit sau, după caz, s-a agravat în termenul de revizuire, dar numai până la împlinirea vârstei de 55 de ani.

(6) Nu sunt supuși revizuirii medicale periodice pensionarii de invaliditate care:

a) prezintă invalidități ireversibile;

b) au împlinit vârsta prevăzută la alin. (5);

c) beneficiază de pensie în condițiile art. 13 lit. b) și ale art. 14 lit. b).

#### ART. 36

La împlinirea vârstelor prevăzute de prezenta lege pentru obținerea pensiei militare de serviciu pentru limită de vârstă pensionarii de invaliditate pot opta pentru pensia care îi avantajează. Beneficiarii pensiei de invaliditate de gradul I își mențin dreptul la indemnizația de însoțitor, indiferent de pensia pentru care optează.

### SECȚIUNEA a 3-a

#### Pensia de urmaș

#### ART. 37

Au dreptul la pensie de urmaș copiii și soțul supraviețuitor, dacă persoana decedată era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii militare de stat.

#### ART. 38

Copiii au dreptul la pensie de urmaș:

a) până la împlinirea vârstei de 16 ani;

b) dacă își continuă studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

c) dacă sunt elevi sau studenți militari ai instituțiilor militare sau civile de învățământ, până la obținerea primului grad de ofițeri, maistru militar sau subofițer, fără a depăși vârsta de 26 de ani;

d) pe toată durata invalidității de orice grad, dacă aceasta s-a ivit în perioada în care se afla în una dintre situațiile prevăzute la lit. a), b) sau c).

#### ART. 39

(1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei de 55 de ani, dacă a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu realizează venituri lunare provenite dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici decât jumătate din salariul mediu brut pe economie.

(2) În cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv 6% pentru fiecare an de căsătorie în minus.

#### ART. 40

(1) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă, pe timpul cât este invalid de gradul I sau II, dacă a avut cel puțin un an de căsătorie cu persoana decedată.

(2) Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș, indiferent de vârstă și de durata căsătoriei, dacă decesul soțului susținător s-a produs în timpul activității, ca urmare a unui accident în timpul și din cauza serviciului, a unui accident asimilat acestuia conform legii, a unei boli contractate în timpul și din cauza îndeplinirii serviciului militar, asimilată unei boli profesionale, sau a tuberculozei și dacă nu realizează venituri lunare provenite dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici decât un sfert din salariul mediu brut pe economie.

#### ART. 41

Soțul supraviețuitor care nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 39 sau la art. 40 alin. (1) beneficiază de pensie de urmaș pe o perioadă de 6 luni de la data decesului, dacă în această perioadă nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici decât un sfert din salariul mediu brut pe economie.

#### ART. 42

Soțul supraviețuitor care are în îngrijire, la data decesului susținătorului, unul sau mai mulți copii în vârstă de până la 7 ani beneficiază de pensie de urmaș până la împlinirea vârstei de 7 ani a ultimului copil, în perioadele în care nu realizează venituri lunare dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie sau acestea sunt mai mici decât un sfert din salariul mediu brut pe economie.

#### ART. 43

(1) Pensia de urmaș se calculează, după caz, din:

a) pensia de serviciu pentru limită de vârstă aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul, în condițiile legii, susținătorul decedat;

b) pensia de invaliditate de gradul I, în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă și era în plată cu pensie anticipată, pensie anticipată parțială, pensie de invaliditate de orice grad sau ar fi avut dreptul, în condițiile legii, la una dintre aceste categorii de pensii.

(2) Cuantumul pensiei de urmaș se stabilește procentual din pensia susținătorului prevăzută la alin. (1), în funcție de numărul urmașilor îndreptățiți, astfel:

a) pentru un singur urmaș 50%;

b) pentru 2 urmași 75%;

c) pentru 3 sau mai mulți urmași 100% .

#### ART. 44

Cuantumul pensiei de urmaș, în cazul orfanilor de ambii părinți, reprezintă însumarea drepturilor de urmaș calculate după fiecare părinte.

#### ART. 45

În cazul modificării numărului de urmași pensia se recalculează în conformitate cu dispozițiile art. 43 alin. (2).

#### ART. 46

Soțul supraviețuitor care are dreptul la o pensie proprie și îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după soțul decedat poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie.

#### ART. 47

Beneficiarii pensiei de urmaș prevăzuți la art. 38 lit. d) și la art. 40 alin. (1) sunt expertizați, supuși revizuirii medicale în condițiile art. 35 și au obligația de a urma programele recuperatorii conform aceluiași reglementări prevăzute pentru pensia de invaliditate în sistemul public de pensii.

### SECȚIUNEA a 4-a

#### Actualizarea pensiilor

#### ART. 48\*)

(1) Quantumul pensiilor militare se actualizează după cum urmează:

a) *ori de câte ori se majorează solda de grad și/sau solda funcției maxime/salariul de bază al funcției îndeplinite/indemnizația lunară ale cadrelor militare în activitate, potrivit gradului militar și funcției maxime avute la data trecerii în rezervă, în raport cu procentul de stabilire a pensiei în condițiile prevăzute la art. 22 - 25, 33 și art. 78 alin. (1). Cadrele militare pot opta pentru baza de calcul cea mai avantajoasă luată în considerare la calculul pensiei;*

b) în funcție de posibilitățile financiare, în cursul execuției bugetare, prin indexare cu un procent care să acopere cu până la 100% rata inflației, prin hotărâre a Guvernului;

c) în situațiile în care măsurile de protecție socială prevăzute la lit. b) se regăsesc în majorarea soldelor de grad și/sau soldelor de funcție ale cadrelor militare în activitate, actualizarea pensiilor se efectuează în condițiile prevăzute la lit. a).

(2) Până la încheierea procesului de recalculare a pensiilor militare de stat, prevăzută la art. 79, se vor aplica prevederile alin. (1) lit. b).

-----  
\*) *A se vedea și hotărârile Guvernului nr. 1006/2003, nr. 1383/2003, nr. 263/2004 și nr. 808/2004.*

### SECȚIUNEA a 5-a

#### Stabilirea și plata pensiilor

#### ART. 49

(1) Pensiile militare de stat se acordă la cererea persoanei îndreptățite, a mandatarului desemnat de aceasta cu procură specială, a tutorelui sau curatorului acesteia, adresată, după caz, astfel:

A. La Ministerul Apărării Naționale:

a) unității militare din care a făcut parte militarul, dacă acesta îndeplinește condițiile de pensionare la trecerea în rezervă sau direct în retragere;

b) centrului militar județean, în cazul celor care îndeplinesc condițiile de pensionare după data ieșirii din rândul cadrelor militare în activitate.

B. La Ministerul de Interne și la Serviciul Român de Informații:

- a) unității militare din care a făcut parte la data trecerii în rezervă sau direct în retragere;
- b) inspectoratului județean sau secției de informații, centrului militar din raza de domiciliu a urmașilor pensionarilor militari decedați.

(2) Pentru cadrele militare care aparțin Ministerului Justiției, precum și pentru cele detașate pentru a executa misiuni în afara instituțiilor menționate la art. 5 alin. (1) cererile se depun prin structurile de personal ale Ministerului Justiției, respectiv prin cele ale unităților din care au fost detașate.

(3) Pentru cadrele militare care aparțin Ministerului Justiției, Serviciului de Protecție și Pază, Serviciului de Informații Externe și Serviciului de Telecomunicații Speciale cererile de pensionare se depun la organele aparținând Ministerului Apărării Naționale și, respectiv, Ministerului de Interne, după caz, potrivit protocoalelor încheiate între acestea.

(4) Pentru persoanele cu drept la pensie de urmaș, ai căror susținători decedați au fost pensionari militari, cererea și actele de pensionare se pot depune și la organele de pensii în a căror evidență s-au aflat susținătorii.

ART. 50

(1) În vederea stabilirii pensiei militare de stat organele prevăzute la art. 49 sunt obligate să întocmească dosarul de pensionare, acestea purtând întreaga răspundere pentru exactitatea datelor înscrise.

(2) Dosarul de pensionare pentru invaliditate trebuie să conțină în mod obligatoriu și decizia medicală de încadrare în grad de invaliditate.

(3) Metodologia de întocmire a dosarului de pensionare se stabilește prin ordin comun al ministrului apărării naționale, ministrului de interne și directorului Serviciului Român de Informații.

ART. 51

Dosarul de pensionare se întocmește și se depune la organul de pensii constituit la nivelul instituțiilor prevăzute la art. 5 alin. (1), de către organele prevăzute la art. 49, în termen de 30 de zile de la data la care s-a înregistrat cererea.

ART. 52

(1) Drepturile de pensie se stabilesc și se plătesc astfel:

a) de la data încetării plății soldelor cadrelor militare sau, după caz, a soldei sau pensiei susținătorului decedat, dacă cererea, împreună cu toate actele necesare, a fost depusă la organul de pensii în cel mult 90 de zile de la data ivirii acestor situații;

b) din prima zi a lunii următoare celei în care cererea, împreună cu actele necesare, a fost depusă la organul de pensii peste termenul prevăzut la lit. a).

(2) Pentru persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare ulterior datei ieșirii din rândul cadrelor militare în activitate sau ulterior decesului susținătorului pensia se stabilește și se plătește cu începere din prima zi a lunii următoare celei în care s-a depus cererea, împreună cu actele necesare, la organul de pensii.

ART. 53

(1) Stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie emisă de organele de pensii în termen de 45 de zile de la data depunerii dosarului de pensionare. Decizia va cuprinde în mod obligatoriu temeiurile de fapt și de drept care au condus la admiterea sau la respingerea cererii de pensionare, precum și termenul în care poate fi introdusă contestația.

(2) Deciziile de pensie se comunică în scris persoanelor care au solicitat pensionarea în termen de 10 zile de la data emiterii.

#### ART. 54

(1) Împotriva deciziilor emise în condițiile art. 53 se poate introduce contestație, în termen de 30 de zile de la comunicare, la comisiile de contestații pensii care funcționează în cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații.

(2) Componenta nominală a comisiilor menționate la alin. (1) se stabilește prin ordin al ministrului apărării naționale, al ministrului de interne sau al directorului Serviciului Român de Informații, după caz.

(3) Deciziile comisiilor de contestații pot fi atacate în instanță potrivit Legii nr. 19/2000.

(4) Deciziile de pensie necontestate în termen, precum și deciziile comisiilor de contestații, care nu au fost atacate la instanțele judecătorești, sunt definitive.

#### ART. 55

Comisia de contestații soluționează contestațiile în termenul prevăzut de lege.

#### ART. 56

În cazul în care organele de pensii constată unele erori în stabilirea și plata drepturilor de pensie se vor opera revizuirile și modificările legale.

#### ART. 57

(1) Plata pensiilor se face lunar.

(2) Pensia se plătește personal titularului, mandatarului desemnat de acesta prin procură specială sau reprezentantului legal al acestuia.

(3) Modalitățile de plată a pensiilor se stabilesc prin ordin comun al ministrului apărării naționale, ministrului de interne și directorului Serviciului Român de Informații.

#### ART. 58

(1) Plata pensiei încetează începând cu luna următoare celei în care:

- a) beneficiarul a decedat;
- b) beneficiarul nu mai îndeplinește condițiile legale în temeiul cărora i-a fost acordată pensia;
- c) beneficiarul pensiei de urmaș a fost condamnat printr-o hotărâre rămasă definitivă pentru infracțiunea de omor sau tentativă de omor comisă asupra susținătorului.

(2) Instanțele judecătorești au obligația ca, în termen de 10 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate, în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. c), să comunice în scris această situație organelor de pensii ale instituțiilor menționate la art. 5 alin. (1).

#### ART. 59

(1) Plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care:

- a) pensionarul își stabilește domiciliul pe teritoriul unui stat cu care România a încheiat convenție de asigurări sociale, dacă în cadrul acesteia se prevede că pensia se plătește de celălalt stat;
- b) pensionarul a fost concentrat sau mobilizat;
- c) beneficiarul unei pensii de invaliditate nu se prezintă la revizuirea medicală periodică;
- d) beneficiarul unei pensii de urmaș, cu excepția celor prevăzuți la art. 40 - 42, realizează venituri brute lunare dintr-o activitate profesională mai mari decât jumătate din salariul mediu brut pe economie, pentru care asigurarea este obligatorie;
- e) copilul urmaș nu mai îndeplinește condițiile prevăzute la art. 38 lit. b) - d);
- f) soțul supraviețuitor, beneficiarul unei pensii de urmaș, se recăsătorește.

g) \*\*\* *Abrogată*

(2) Plata indemnizației de însoțitor se suspendă pe timpul cât pensionarul de invaliditate gradul I, cu excepția nevăzătorilor, este internat în instituții de asistență socială sau în unități medicale specializate, în care se asigură supraveghere și îngrijire permanentă.

(3) \*\*\* *Abrogat*

ART. 60

(1) Reluarea în plată a pensiilor suspendate se face la cerere, începând cu luna următoare celei în care a încetat cauza suspendării, dacă cererea a fost depusă în termen de 30 de zile de la data încetării cauzei suspendării.

(2) În situația în care cererea de reluare în plată a fost depusă după expirarea termenului de 30 de zile plata se face începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea.

(3) Reluarea în plată a pensiei de urmaș suspendate ca urmare a neîndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 38 lit. b) - d) se face de la data începerii anului școlar sau de la data emiterii deciziei medicale de încadrare într-un grad de invaliditate.

ART. 61

(1) Pot cumula pensia de urmaș cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională pentru care asigurarea este obligatorie, indiferent de nivelul acestora:

a) copiii urmași, orfani de ambii părinți, pe perioada școlarizării, până la vârstele prevăzute la art. 38 lit. a) - c);

b) nevăzătorii care beneficiază de pensie.

(2) Beneficiarii pensiei de urmaș, cu excepția celor prevăzuți la art. 40 - 42, pot cumula pensia cu veniturile realizate dintr-o activitate profesională, dacă veniturile brute lunare realizate nu depășesc jumătate din salariul mediu brut lunar pe economie.

ART. 62

Beneficiarii pensiei militare de serviciu care se încadrează în muncă după trecerea în rezervă pot solicita stabilirea drepturilor de pensie în raport cu vechimea dobândită după pensionare în condițiile prevăzute de Legea nr. 19/2000.

ART. 63

(1) *Deciziile de pensie ale pensionarilor militari rechemați în rândul cadrelor militare în activitate sau încadrați în instituții ale sistemului de apărare, ordine publică și securitate națională ca funcționari publici cu statut special cu grad profesional se revocă.*

(2) *Prevederile alin. (1) se aplică din ziua în care militarul s-a prezentat la unitatea/instituția în care a fost încadrat.*

(3) *Unitatea/instituția și militarii rechemați în rândul cadrelor militare în activitate sau încadrați ca funcționari publici cu statut special cu grad profesional pot cere oricând pensionarea în condițiile prezentei legi.*

(4) *La o nouă trecere în rezervă/încetare a raporturilor de muncă, vechimea care se ia în considerare la stabilirea pensiei militare de stat este cea stabilită la pensionarea anterioară, la care se adaugă timpul servit după rechemarea în rândul cadrelor militare în activitate, respectiv, timpul lucrat în calitate de funcționar public cu statut special cu grad profesional.*

(5) *În baza de calcul al pensiei se iau soldele prevăzute la art. 21.*

ART. 64

Beneficiarul dreptului de pensie este obligat să comunice organului de pensii modificarea privind condițiile de acordare și plată a pensiei, în termen de 15 zile de la apariția acesteia.

ART. 65

(1) Sumele rămase neîncasate de către pensionarul decedat, reprezentând pensia pe luna în care a avut loc decesul și, după caz, drepturile de pensie cuvenite și neachitate până la deces, se plătesc soțului supraviețuitor, copiilor, părinților sau, în lipsa acestora, celorlalți moștenitori, în condițiile dreptului comun.

(2) Sumele prevăzute la alin. (1) pot fi solicitate în cadrul termenului general de prescripție.

#### ART. 66

(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de pensie se recuperează de la pensionari în termenul de prescripție de 3 ani.

(2) Sumele încasate necuvenit cu titlu de pensie, ca urmare a unei infracțiuni săvârșite de pensionarul militar, se recuperează de la acesta de la data primei plăți a sumelor necuvenite, plus dobânzile aferente până la recuperarea integrală a prejudiciului.

(3) Debitele stabilite potrivit alin. (2), rămase nerecuperate de la pensionarii decedați, se recuperează de la moștenitori, în condițiile dreptului comun.

#### ART. 67

Recuperarea sumelor prevăzute la art. 66 se face pe baza deciziei emise de organele de pensii din cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne și Serviciului Român de Informații, după caz, care constituie titlu executoriu.

#### ART. 68

(1) Debitele provenite din drepturile de pensie și asigurări sociale, care nu pot fi recuperate de organele de pensii militare, vor fi transmise organelor financiare cu atribuții în acest sens.

(2) Sumele provenite din recuperarea debitelor vor fi virate la bugetul de stat.

### CAP. 3

#### Răspunderea juridică

#### ART. 69

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea materială, civilă, contravențională sau penală, după caz.

### SECȚIUNEA 1

#### Infracțiuni

#### ART. 70

Completarea de către funcționar a formularelor-tip referitoare la stabilirea și plata pensiilor cu date nereale, având ca efect denaturarea evidențelor privind pensionarii militari, vechimea în muncă sau efectuarea de plăți nejustificate din bugetul de stat, constituie infracțiune de fals intelectual și se pedepsește potrivit Codului penal.

### SECȚIUNEA a 2-a

#### Contravenții

#### ART. 71

Constituie contravenție următoarele fapte dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiuni:

a) nerespectarea metodologiei de încadrare în condiții deosebite și speciale de muncă;

b) nerespectarea obligației beneficiarului dreptului de pensie de a comunica organului de pensii modificările survenite privind acordarea și plata pensiei, în termen de 15 zile de la apariția acestora.

#### ART. 72

Contravențiile prevăzute la art. 71 se sancționează după cum urmează:

- a) cele de la lit. b) cu amendă de la 300 lei la 600 lei;
- b) cele de la lit. a) cu amendă de la 600 lei la 900 lei.

#### ART. 73

Nivelul amenzilor prevăzut la art. 72 va fi actualizat prin hotărâre a Guvernului.

#### ART. 74

Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de organele de pensii militare și de cele de control ale instituțiilor din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale.

#### ART. 75

Amenzile contravenționale aplicate conform prezentei legi se fac venit la bugetul de stat.

#### ART. 76

Dispozițiile prezentei legi referitoare la stabilirea și sancționarea contravențiilor se completează cu prevederile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor\*), cu modificările și completările ulterioare.

-----

\*) Legea nr. 32/1968 a fost abrogată prin Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 410 din 25 iulie 2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002.

În conformitate cu art. 48 din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, ori de câte ori într-o lege specială sau alt act normativ anterior se face trimitere la Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, aceasta se va socoti făcută la dispozițiile corespunzătoare din această ordonanță.

### CAP. 4

#### Dispoziții tranzitorii

#### ART. 77

(1) Constituie vechime în serviciu sau în muncă pentru stabilirea pensiei militare de stat și perioadele recunoscute în condițiile legii, până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Dovada vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei militare de stat, pentru perioadele anterioare datei intrării în vigoare a prezentei legi, se face cu actele prevăzute de legislația anterioară.

(3) Constituie vechime în serviciu pentru stabilirea pensiei militare de stat și perioada în care, anterior datei intrării în vigoare a prezentei legi, s-au urmat cursurile de zi ale învățământului superior, organizat potrivit legii, pe durata normală a studiilor respective, cu condiția absolvirii acestora, potrivit legii.

(4) În caz de absolvire a mai multor instituții de învățământ superior se consideră vechime în muncă o singură perioadă de studii, la alegere.

#### ART. 78

*(1) Pentru cadrele militare care au contribuit la fondul de pensie suplimentară se acordă la stabilirea sau la actualizarea pensiei, în condițiile art. 22 - 24 și ale art. 48 alin. (1), un spor procentual de:*

- a) 3% pentru o vechime a contribuției între 5 - 15 ani;*
- b) 6% pentru o vechime a contribuției între 15 - 25 ani;*
- c) 9% pentru o vechime a contribuției peste 25 de ani.*

*(2) De la data intrării în vigoare a prezentei legi, contribuția pentru pensia suplimentară va deveni contribuție individuală la bugetul de stat, pentru prestațiile prevăzute la art. 4.*

*(3) Cota de contribuție individuală este de 5% . Baza lunară de calcul pentru care se va determina contribuția individuală o reprezintă solda lunară brută.*

#### ART. 79

*(1) Pensiile militare stabilite în baza legislației anterioare datei intrării în vigoare a prezentei legi se recalculează astfel:*

*a) cuantumul pensiei în plată se actualizează, având ca bază de calcul solda lunară brută în vigoare la data aplicării prezentei legi, corespunzătoare funcției maxime exercitate și gradului militar, avute la data trecerii în rezervă, pe baza unei metodologii aprobate prin hotărâre a Guvernului\*\*), la propunerea instituțiilor prevăzute la art. 5 alin. (1), metodologie conform căreia acordarea gradăției se va face în raport cu vechimea în serviciu sau cea avută la data trecerii în rezervă;*

*b) în cazul în care cuantumul pensiei obținut conform lit. a) este mai mic decât cuantumul pensiei în plată se menține cuantumul pensiei în plată;*

*c) la cerere, prin adăugarea la vechimea în serviciu a perioadei prevăzute la art. 77 alin. (3) și (4).*

*(2) Sumele rezultate ca diferență între pensiile în plată și pensiile recalculate prin aplicarea prevederilor alin. (1) lit. a) se acordă eşalonat începând cu anul 2002, până la încheierea procesului de recalculare a pensiilor din sistemul public de pensii, după cum urmează:*

*a) pentru anul 2002, 10% din cuantumul diferenței, începând cu 1 ianuarie 2002, și 10% începând cu 1 iulie 2002;*

*b) pentru anul 2003, 20% din cuantumul diferenței, începând cu 1 ianuarie 2003, 20% începând cu 1 iulie 2003 și 20% începând cu luna noiembrie 2003;*

*c) pentru anul 2004, 20% din cuantumul diferenței, începând cu 1 iulie 2004.*

-----  
*\*\* ) A se vedea Hotărârea Guvernului nr. 1.188/2001 pentru aprobarea Normelor metodologice privind recalcularea pensiilor militare de stat, republicată.*

#### ART. 80

*La data încheierii procesului de recalculare a pensiilor, efectuată potrivit prevederilor art. 79, pensiile și pensiile suplimentare acordate pe baza legislației anterioare, aflate în plată, devin pensii militare de stat în înțelesul prezentei legi.*

#### CAP. 5

#### Dispoziții finale

#### ART. 81

Cererile adresate organului de pensii constituit la nivelul instituțiilor prevăzute la art. 5 alin. (1) se soluționează în termenul prevăzut de lege și sunt scutite de orice fel de taxă.

ART. 82

*Militarii care au fost degradați militar ori au pierdut gradul de ofițer, maistru militar sau subofițer au dreptul la pensie de serviciu pentru limită de vârstă la împlinirea vârstei de 55 de ani, dacă au la data trecerii în rezervă cel puțin 25 de ani vechime în serviciu, din care efectiv ca militar 15 ani. Baza de calcul pentru stabilirea pensiei o constituie solda lunară brută primită în ultima lună de activitate, actualizată la data deschiderii dreptului la pensie.*

ART. 83

Cererile înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi soluționate conform normelor legale existente la data deschiderii drepturilor de asigurări sociale și pensii.

ART. 84

Drepturile de pensie militară se transferă în țările în care pensionarii militari își stabilesc domiciliul sau reședința, în condițiile reglementate prin acorduri și convenții internaționale la care România este parte.

ART. 85

În aplicarea prezentei legi instituțiile prevăzute la art. 5 alin. (1) emit norme metodologice în termen de 45 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 86

La stabilire pensiile se rotunjesc din 1 leu în 1 leu în favoarea beneficiarului.

ART. 87

Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 aprilie 2001\*).

-----  
\*) Menționăm că prin Decizia Curții Constituționale nr. 7 din 15 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 220 din 2 aprilie 2002, art. 87 a fost declarat neconstituțional.

ART. 88

Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă: Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 83 din 6 august 1977, cu modificările și completările ulterioare; Decretul nr. 247/1977 cu privire la încadrarea cadrelor militare permanente în grupele I, II sau III de muncă, cu modificările și completările ulterioare; Decretul nr. 248/1977 privind criteriile și normele de încadrare în grade de invaliditate a militarilor din cadrele permanente, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 85 din 7 august 1977; Decretul nr. 249/1977 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comisiilor de pensii și a comisiilor de expertiză medico-militară, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 85 din 7 august 1977; orice alte dispoziții contrare prezentei legi.

-----